

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET

STATENS KULTURHISTORISKE EIENDOMMER

MØYSTAD GÅRD

SIKKILSDALEN HESTEAVLSSENER

STOUR GÅRD

VETERINÆRINSTITUTTET

Fra Sikkilsdalsøter. Foto: M. Oftedal.

DOKUMENTASJON, REGISTRERING, VURDERING

Utarbeidet av Forsvarsbygg Nasjonale Festningsverk - oktober 2009

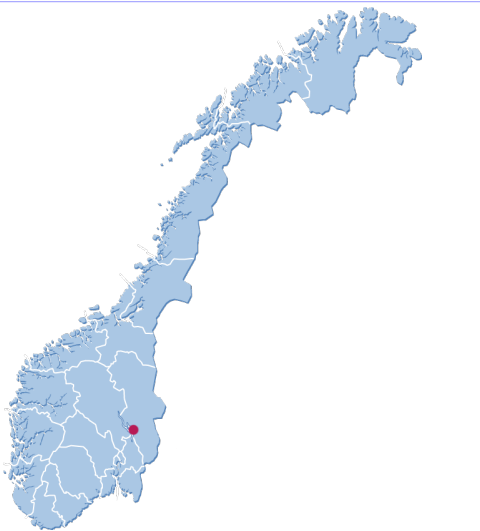
Fra Møystad gård. Foto: C. Borhaven

Fra Veterinærinstituttet. Foto L. Anker

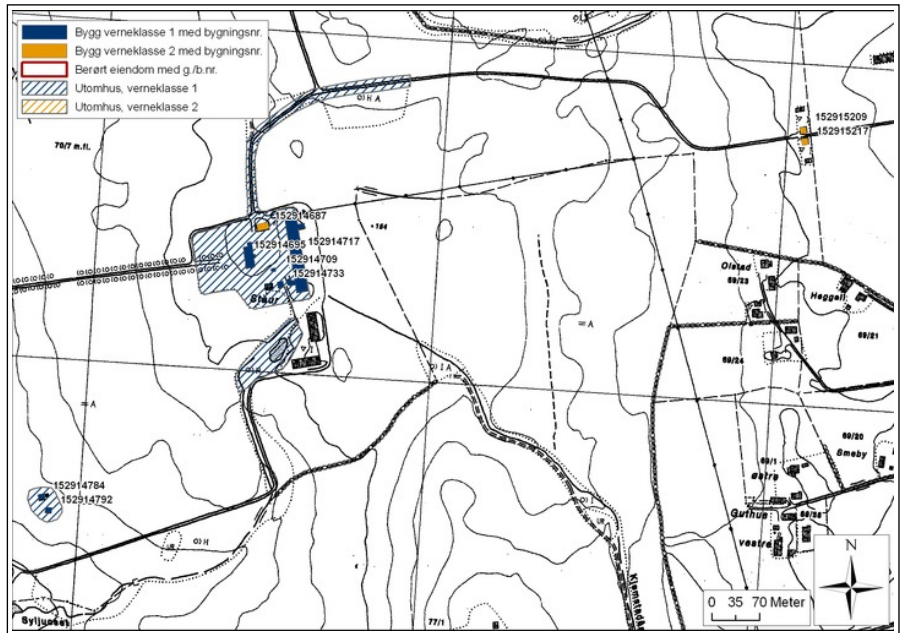

Fra Staur gård. Foto: M. Oftedal

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke: Hedmark
 Kommune: 417/Stange
 Opprinnelig funksjon: Gårdsbruk
 Nåværende funksjon: Forsøks- og gjestegård
 Foreslått vernekategori: Verneklasse 1, fredning
 Totalt antall bygg: 11

Situasjonskart.

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
13284	BESTYRERBOLIG	1770 - 1980	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	152914687	70/7
13290	BOLIG	1920	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	152915217	70/7
13291	BOLIG	1920	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	152915209	70/7
13292	BOLIG		Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	152914792	70/7
13283	HOVEDBYGNING	1950 - 1952	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	152914695	70/7
13286	LÅVE	1944	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	152914717	70/7

Vern kompleks

Formål: Formålet er å bevare et gårdsanlegg som tross flere store driftsendringer gjennom årene, har bevart sin opprinnelige struktur, dimensjoner og logistikk, med spor av en gjennomgående historie fra lang tid tilbake. Vernet skal dessuten ivareta et landemerke som er et vesentlig ledd i kulturlandskapet langs Mjøsa.

Begrunnelse: Staur gård har stor kulturhistorisk verdi som et gårdsanlegg hvor bygningene er tilpasset vekslende drift uten at det opprinnelige hovedmønsteret er forringet. Flere bygninger er gjenoppført på opprinnelig sted, tilnærmet likt i størrelse og form etter branner, og på den måten er strukturen i det gamle gårdsanlegget videreført fra tidligere tider. Nyere bygninger er gjennom plassering og utforming underordnet strukturen i det opprinnelige anlegget. Denne utviklingen er det viktig å dokumentere for ettertiden ved at gården fortsatt fremstår som et aktivt og velfungerende anlegg. Anlegget har med sin store dominerende låve en markert profil i kulturlandskapet og har derved stor miljøverdi. Tunet er intakt og flere av de tradisjonelle elementene, som husmannsplass, portnerboliger, alléer og prydhage, er fortsatt til stede og i aktivt bruk. Samlet gir dette gården et solid, velholdt og helhetlig preg som forsterker inntrykket av et levedyktig anlegg gjennom lange tider. På grunn av en omfattende omlegging i norsk landbruksdrift, vil slike anlegg snart bli sjeldne. Staur gård har også symbolverdi som et viktig møte- og representasjonssted for staten gjennom mange år.

Omfang: Vernet omfatter portnerboligene, bestyrerbolig, hovedbygning, låve og husmannsplassen, dessuten hagen og tunet med murer, vognpaviljong og vognskjul, alléen NØ for tunet og dammen S for tunet. Vernet omfatter bygningenes eksteriør og deler av interiørene. Bygninger og verneområder er avmerket på kart.

Beskrivelse kulturmiljø

Bakgrunn:

Området i vesthellinga mot Mjøsa i gamle Skaun nå del av Stange kommune, ble ryddet ca. år 1100 og omfatter en rekke gårdsanlegg mellom Hamar og Tangen. Fra 1577 til 1600, lå gården under Hamarbispen som en av de største og fra 1600 til 1660, var den krongods. Størslekten har gården fra 1668 til 1862, og i perioden fra 1862 og til 1960 hadde den 7 eiere.

Fra 1944 og fram til 1952 drev gården med hesteoppdrett for å avhjelpe mangelen på arbeidsdyr i landbruket etter krigen. Deler av den store låven var da innredet med staller. I 1952 ble det startet landbruksforskning på svin og storfe i samarbeid med NLH. Den daværende eier solgte gården til staten for at forsøksvirksomheten skulle kunne fortsette.

I 1960 overtok Statens kornforretning gården. Staur forsøksgård ble etter en omorganisering av Statens eiendomsinteresser i 1995 overført til Statkorn holding AS, men i 2001 tilbakeført til Landbruksdepartementet som Staur gård AS. Formålet med statens eie er nå å sikre bruk av gården til FoU, møtevirksomhet og representasjon.

Staur har et areal på 1000 dekar. Av dette er 840 dekar fulldyrket, resten er strandbeite, park, hage, gårdstun og veier. Tidligere ble forsøkene drevet med egen forsøksavdeling både i korn og husdyrforsøk. I dag er samarbeidspartene på plantesiden Graminor, tidligere Norsk Kornforedling, som leier jord, maskiner og lagerplass. Husdyrforsøkene er samarbeidsprosjekter mellom flere aktører. Testingsstasjonen for kjøttfe som ble bygget i 1998 er et samarbeid mellom Norsk Kjøttfeavslagslag, Geno og Norsk Kjøtt. Gjennom avtale om leie av tomt og kjøp av fôr og tjenester er også Staur Gård med i samarbeidet.

På Staur er det også etablert en seminastasjon for sau. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Nsg Semin, Geno og Norsk Kjøtt. Staur Gård er også med i dette samarbeidet. Formålet med stasjonen er å etablere et kostnadseffektivt opplegg som tilbyr produksjon og distribusjon av fersk og frossen sæd. Stasjonen er Europas største og har plass til 400 vær.

Beskrivelse:

Staur gård utgjør i dag en markert del av et sammenhengende karakteristisk kulturlandskap med storgårder langs Mjøsa, mellom Hamar og Tangen. Anlegget har en størslett helhetlig karakter til tross for de nødvendige tilpasninger som er foretatt gjennom tidene.

Selve gårdsanlegget er utformet med flere av de klassiske elementene en storgård skal ha. Hovedadkomsten er markert med portnerboligene fra 1920. Byggene er formet som to større militære vaktstuer. Videre blir en ført i lange rette strekk gjennom egne velholdte marker og en 500m lang alle av bjerk og lind, fram til tunet i et velorganisert sentralt gårdsanlegg.

Tunet er todelt. Det øvre knyttet til hovedbygningen, bestyrerboligen og den store låven, og det nedre knyttet til nåværende og tidligere driftsbygninger. Tunet omkranses av en imponerende 115m lang låvebygning (sist gjenoppbygd etter brann 1944), og en ominnredet driftsbygning fra 1976 mot øst, en stor hovedbygning (gjenoppbygd etter brann i 1950) mot vest, en noe mindre bestyrerbolig mot nord (opprinnelig hovedbygning fra 1770) og en driftsbygning fra 1969 mot syd. I overgangen mellom den øvre og nedre delen av tunet står et stabbur fra første halvdel av 1900-tallet. Stabburet sto opprinnelig nord i tunet, men ble flyttet i 1967.

Det øvre tunet er delt i to av en solid naturstensmur i en representativ del foran hovedbygning og bestyrerbolig og en noe lavere del foran den store låven. Muren og en tilknyttet vognpaviljong er fra 1920-tallet. I senere tid er vognpaviljongen innkledd mellom stolpene og har fått et tilbygg mot sør for å kunne tjene som garasje. Syd i tunet ligger også et vognskjul i forlengelsen av naturstensmuren som utgjør skjulets sydvegg. Nederst på driftsdelen av tunet ligger en dam.

Hovedbygningen, stabburet og driftsbygningen fra 1976 er tilrettelagt for til sammen ca. 40 sengeplasser, samt studieceller, konferanserom og spise/festsaler. Bestyrerboligen brukes til administrasjon og bolig for betjening.

På vestsiden av hovedbygningen er det et større hageanlegg opprinnelig fra slutten på 1800- tallet, men med en utforming som baserer seg på en plan fra 1917. Hovedmønsteret er en sentral akse fra hovedbygningens terrasse og ned mot Mjøsa. Den er forsterket med en poppel-alle, velformede bed, diverse soner på begge sider og terrasseringer med naturstensmur.

I syd-vestlig retning, ca. 300m fra tunet ligger en stor teststasjon for kjøttfe bygd i 1997. Videre i vestlig retning, ca.200m, har vi den siste gjenværende av tre tidligere husmannsplasser, denne er fra 1850.

Ca. 500m nord for tunet ligger to kårbygninger som er fradelt og ikke lengre i gårdens eie.

Eiendomshistorikk

Tidlig jernalder: Bosetting

1100: Rydning

1390: Gudrun a Staur nevnes i biskop Øysteins jordebok

1577 -1600: Underlagt Hamarbispen, var da den største gården.

1600 - 1660: Krongods

1660 - 1668: Hans Bjelke panter til seg Staur fra kronen

1668 - 1858: Slekten Støer i 7 ledd

1661: Registrert som to bruk

1662: Underlagt Sakslundgodset med størst skyld

1670: Fikk seterrettighet ved Hersjøen (Morskogen)

1678: Gården deles i to driftsenheter

1749: Gjenforent

1866: 195 mål dyrket, 300 mål natureng, 200 mål hamning og skog, 29 mål strandhamning

1875: 3 husmannsplasser: Størsodden, Størstranden og Kårløkken

1858 - 1960: 7 forskjellige eiere

1870 - 1880: Store nydyrking og aktiv bruk av strandområdet. Alle hus unntatt den gamle hovedbygningen, ble i 1870 revet og bygd opp igjen på samme sted.

1897 - 1939: Norges første hermetikkfabrikk holder til på gården

1920: Gården gjennomgår en stilmessig modernisering, bl.a. får hageanlegget fra 1880-årene en ny utforming og portnerboligene og skillemuren i naturstein og vognpaviljongen på tunet blir oppført. Dette initieres av K. Langaard som eier gården i perioden 1917-1930-tallet. Tillagt 200 mål fra Sakslund, eiendommen er nå på 924 mål.

1944 - 1952: En av landets største stutierier for arbeidshester til landbruket.

1952: Innførte forskning (privat forsøksgård)

1960: Statens kornforretning kjøper gården

1995: På bakgrunn av omorganiseringen av Statens eierinteresser i korn- mel og kraftformarkedet ble Statkorn-gruppen etablert i 1995 og Staur

Forsøksgård overført til Statkorn Holding AS.

2001: Staur gård ført tilbake til staten ved landbruksdepartementet som forpakter gården til Staur gård as som er et heleid aksjeselskap under Landbruks - og matdepartementet. Det er delt i to ansvarsområder; Staur forsøksgård og Staur gjestegård. Staur gård as har eget styre for virksomheten.

Formålet med statens eie er å sikre bruk av gården til FoU-virksomhet, møtevirksomhet og representasjon.

2009: Gården er på 1000 da, hvorav 840 er dyrket.

Verneverdige bygg

Byggnr: 13283
GAB nr: 152914695
Navn: HOVEDBYGNING
Byggeår: 1950

Byggnr: 13284
GAB nr: 152914687
Navn: BESTYRERBOLIG
Byggeår: 1770

Byggnr: 13286
GAB nr: 152914717
Navn: LÅVE
Byggeår: 1944

Byggnr: 13290
GAB nr: 152915217
Navn: BOLIG
Byggeår: 1920

Byggnr: 13291
GAB nr: 152915209
Navn: BOLIG
Byggeår: 1920

Byggnr: 13292
GAB nr: 152914792
Navn: BOLIG
Byggeår: 1850

Utomhusanlegg

Elementnr: 1

Elementnavn: Hagen

Beskrivelse: Opprinnelig anlagt siste halvdel 1800-tallet. Nyanlagt 1920-tallet (plan fra 1918), og endret etter 1960 iht. dagens driftsforhold. Hagen er formal og enkel i sin utforming med terrasseringer og ulike rom. Viktig elementer er allé med søylepopler, klippet lindehekk og en dam. Nærmere beskrevet i rapport fra Hedmark fylkeskommune om historiske hager (2005). Verneverdien er vurdert som Høy. Hagen er noe forenklet etter at denne rapporten ble utarbeidet, bl.a. er flere staudebed fjernet.

Elementnr: 3

Elementnavn: Tunet

Beskrivelse: Tunet karakteriseres av solide natursteinsmurer som skiller gårdens driftsavdeling og den mere representative delen. I begge delene av tunet er det flere bjerketrær.

Elementnr: 2

Elementnavn: Alléen

Beskrivelse: Aksen fra hovedhuset ned mot Mjøsa er forsterket med en allé med store søylepopler.

Elementnr: 4

Elementnavn: Den nye alléen

Beskrivelse: Fra NV og inn mot tunet går en allé av bjørk- og lindetrær.

Elementnr:

Elementnavn: Murer og vognpaviljong.

Beskrivelse: Kraftige natursteinsmurer skiller hovedtunet fra driftstunet. Vognpaviljong og vognskjul/garasje er bygget sammen med murene. Anlagt i mellomkrigstiden under K.Langaard.

Elementnr:

Elementnavn: Vognskjul/garasje.

Beskrivelse: Kraftige natursteinsmurer skiller hovedtunet fra driftstunet. Vognpaviljong og vognskjul/garasje er bygget sammen med murene. Anlagt i mellomkrigstiden under K.Langaard. GAB nr for vognskjul/garasje er 152914733.

Adkomst til Staur Foto: Poul Neubert

Tegning av hovedbygningen før brannen, signert Morgenstjerne & Eide.

Gårdsplass 3 Foto: Poul Neubert

Aleen sett fra verandaen Foto: Poul Neubert

Fra hagen, utsikt mot vest. Foto: Poul Neubert

Låve og bestyrerbolig Foto: Poul Neubert

Veranda på vestfasade, fra hagen. Foto: Poul Neubert

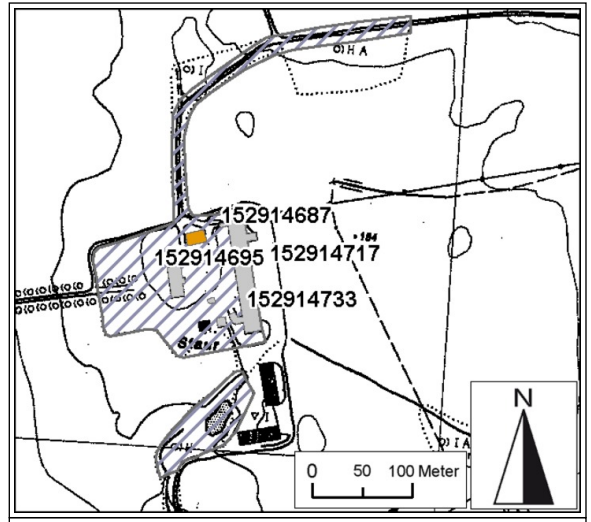
Luftfoto av Staur

BYGNING 13284 BESTYRERBOLIG

Kompleks 14046 STAUR GÅRD

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	MØYSTAD GÅRD
GAB nr:	152914687
Gnr/bnr:	70/7
Oppført:	1770 - 1980
Byggherre:	Ukjent
Arkitekt:	Ukjent
Opprinnelig funksjon:	Landbruk
Nåværende funksjon:	Bolig/bosetning
Bygningsart:	Bolig
Regulering:	Uregulert: Kommuneplan for Stange kommune vedtatt 18.01.06, eiendommen ligger i LNF-område. Konesjonspliktig med bo- og driveplikt.
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Bestyrerboligen, som danner en fond mot nord i tunet, er en tømmerbygning i to etasjer med saltak og en lengde/bredde på ca. 17x9m. Den består av to opprinnelig enkeltstående bygg fra 1770. Dette er den opprinnelige hovedbygningen som sto igjen etter gårdsfornyelsen i 1870. De to er senere bygd sammen under felles tak og horisontalt panelt. Boligen fungerte som to adskilte deler fram til 1980-tallet, da ble mellomveggene gjennombrutt. Bygget brukes nå til administrasjon og bolig.

Bygningen er innvendig modernisert og utvendig fornyet (panel, vinduer etc.). Preget er likevel eldre, med utskårne profiler i etasjeskillet på fasaden mot tunet, oppunder raftet og på vindkier på gavlene. Det er et lite framspring i fasaden mellom første og andre etasje.

Sammendrag bygningshistorie

Opprinnelig oppført 1770 som to enkeltstående bygninger. Senere sammenføyet under sammenhengende tak og kledning. Innvendig modernisert og slått sammen til en boenhet.

Vern

Formål:	Formålet er å sikre bestyrerboligen som et viktig arkitektonisk og historiefortellende element i tunet. Vernet skal sikre bygningens utforming og materialbruk.
Begrunnelse:	Bygningen utgjør et viktig historiefortellende element for forståelsen av gårdens historie og utvikling. Bygningen har verdi som både funksjonell og arkitektonisk vesentlig del av tunet gjennom lang tid.
Omfang:	Eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Gavl mot vest

Fasade mot nord

BYGNING 13284 BESTYRERBOLIG

Kompleks 14046 STAUR GÅRD

Fasade syd, gavl øst

Gavl mot vest

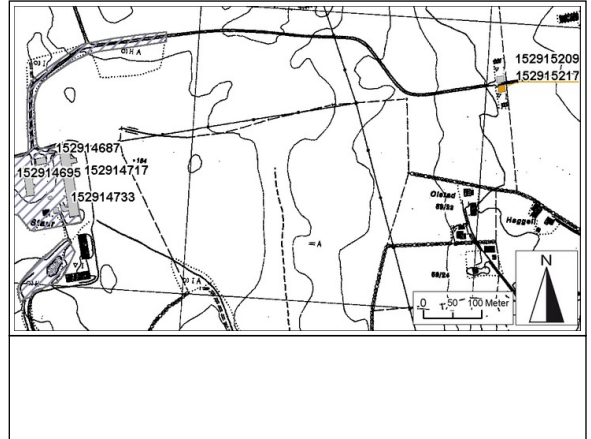
Fasade mot syd

BYGNING 13290 BOLIG

Kompleks 14046 STAUR GÅRD

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	MØYSTAD GÅRD
GAB nr:	152915217
Gnr/bnr:	70/7
Oppført:	1920
Byggherre:	K. Langaard
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Bolig/bosetning
Nåværende funksjon:	Bolig/bosetning
Bygningsart:	Bolig
Regulering:	Uregulert: Kommuneplan for Stange kommune vedtatt 18.01.06, eiendommen ligger i LNF-område. Konesjonspliktig med bo- og driveplikt.
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Portnerboligene ble bygget i 1920, samtidig som andre deler av gården ble fornyet og modernisert. De to husene har lik utforming, men er speilvendte. Til hver av portnerboligene hører et uthus slik at det dannes en gårds plass på hver side.

Husene som fortsatt fungerer som boliger, har en kvadratisk grunnflate på 8,7x8,7m og er i en etasje. Husene har kjeller og grunnmur av naturstein. Konstruksjonen er bindingsverk i tre med stående lektepenepanel tilsvarende hovedbygningen. Taket er pyramideformet med taksten og pipe i midten. Vinduene er torams med seks ruter. Det er både opprinnelige og noen nyere vinduer i begge bygningene. Ett vindusfelt ved porten mot hhv N og S er kledd igjen. Innvendig er bygningene delvis modernisert. Planløsningen er bevart, men det er lagt inn bad. Husene har mye likhet med gamle militære vaktstuer, men er vesentlig større.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare portnerboligene som en karakteristisk del av et storslått gårdsanlegg. Formålet er å bevare bygningens arkitektur, utforming, materialbruk og detaljer.
Begrunnelse:	Bygningene har stor opplevelsesverdi som del av adkomsten til gårdsanlegget. Deres plassering og karakteristiske utforming forsterker inntrykket av det storslagne anlegget nedenfor. Portnerboligene tilhører dessuten en stilepoke som i landbruksammenheng er i ferd med å miste mange av sine gode eksempler.
Omfang:	Eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Portnerbolig fra sydvest

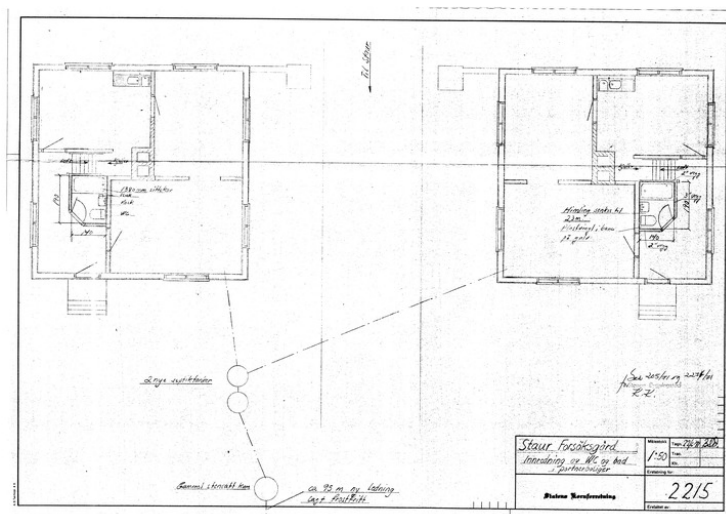
Portnerbolig S sett fra øst

BYGNING 13290 BOLIG

Kompleks 14046 STAUR GÅRD

Port og bolig fra nordvest

Plan partnerboliger

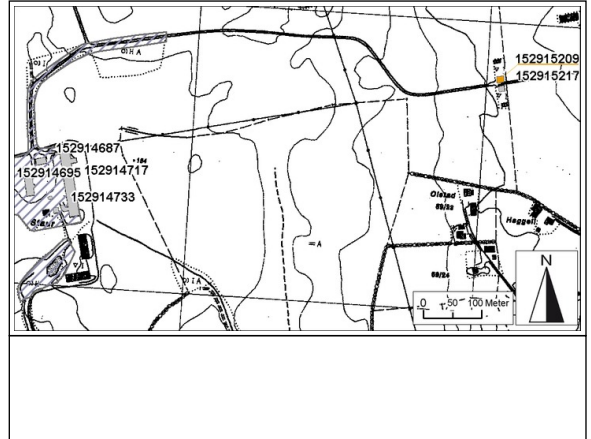
Partnerbolig S, sett fra nordøst

BYGNING 13291 BOLIG

Kompleks 14046 STAUR GÅRD

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	MØYSTAD GÅRD
GAB nr:	152915209
Gnr/bnr:	70/7
Oppført:	1920
Byggherre:	K. Langaard
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Bolig/bosetning
Nåværende funksjon:	Bolig/bosetning
Bygningsart:	Bolig
Regulering:	Ikke registrert: Kommuneplan for Stange kommune vedtatt 18.01.06, eiendommen ligger i LNF-område. Konesjonspliktig med bo- og driveplikt.
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Portnerboligene ble bygget i 1920, samtidig som andre deler av gården ble fornyet og modernisert. De to husene har lik utforming, men er speilvendte. Til hver av portnerboligene hører et uthus slik at det dannes en gårdsplass på hver side.

Husene som fortsatt fungerer som boliger, har en kvadratisk grunnflate på 8,7x8,7m og er i en etasje. Husene har kjeller og grunnmur av naturstein. Konstruksjonen er bindingsverk i tre med stående lekkepanel tilsvarende hovedbygningen. Taket er pyramideformet med taksten og pipe i midten. Vinduene er torams med seks ruter. Det er både opprinnelige og noen nyere vinduer i begge bygningene. Ett vindusfelt ved porten mot hhv N og S er kledd igjen. Innvendig er bygningene delvis modernisert. Planløsningen er bevart, men det er lagt inn bad. Husene har mye likhet med gamle militære vaktstuer, men er vesentlig større.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare portnerboligene som en karakteristisk del av et storslått gårdsanlegg. Formålet er å bevare bygningens arkitektur, utforming, materialbruk og detaljer.
Begrunnelse:	Bygningene har stor opplevelsesverdi som del av adkomsten til gårdsanlegget. Deres plassering og karakteristiske utforming forsterker inntrykket av det storslagne anlegget nedenfor. Portnerboligene tilhører dessuten en stilepoke som i landbruksammenheng er i ferd med å miste mange av sine gode eksempler.
Omfang:	Eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

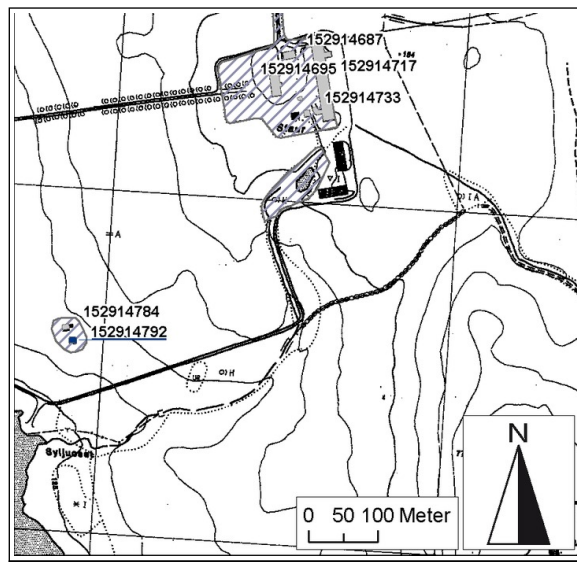
Portnerbolig fra sydvest

Portnerbolig fra nordvest

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	MØYSTAD GÅRD
GAB nr:	152914792
Gnr/bnr:	70/7
Oppført:	1850
Byggherre:	
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Landbruk
Nåværende funksjon:	Bolig/bosetning
Bygningsart:	Bolig
Regulering:	Uregulert: Kommuneplan for Stange kommune vedtatt 18.01.06, eiendommen ligger i LNF-område. Konesjonspliktig med bo- og driveplikt.
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Det var opprinnelig tre husmannsplasser knyttet til gården, to ble revet på 1980- tallet. Den gjenværende kalles Saugbakken og er fra omkring 1850. Den består av en stuebygning og et uthus. Husene ligger parallellt med gavlene vendt mot vest og en innbyrdes avstand på ca.12m. Tunet avgrenses mot øst av en del busker og trær. Stua er i en etasje med saltak og loft. Den har en grunnflate på ca 5x9m og er oppført i tømmer med sletthogde nover og stående panel utvendig. Innvendig er tømmerveggene uten panel. Planløsningen er den vanlige for husmannstuer, nemlig en tredelt plan med midtstilt inngang fra langfasaden mot tunet. Inngangsdøra fører rett inn til hovedrommet som har åpning til kjøkken med grue og ett kammer i den østre delen av bygningen.

Uthuset, som er omtrent på størrelse med stua, er i en etasje er oppført i bindingsverk med vertikalt panel og saltak.

Plassen ble restaurert i 1993 og gir et autentisk inntrykk, selv med noen bruksmessige tilpasninger innvendig for utleie og representasjon.

Sammendrag bygningshistorie

Husmannsplassen Saugbakken skal være oppført omkring 1850. I 1993 ble den restaurert med både istandsetting og tilbakeføring. Bl.a. ble nyere innvendig panel fjernet.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare den siste av gårdens tre husmannsplasser. Vernet skal sikre både bygningenes utforming og materialbruk og tunet med omgivelser.
Begrunnelse:	Husmannsplassen inngår som et viktig ledd i det totale gårdsanlegget og er en verdifull faktor i forståelsen av gården og dens historie. Den representerer en kulturhistorie der de konkrete fysiske minnene etter hvert er sjeldne. Plassen er intakt og godt vedlikeholdt og har stor opplevelsese- og pedagogisk verdi i sammenheng med hovedgården for forståelsen av hierarkiet i den eldre samfunnsstrukturen.
Omfang:	Vernet omfatter husmannsstuens og uthusets eksteriør og interiør.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Interiør

Interiørnr: 01
Interiørnavn: Stue
Beskrivelse:

BYGNING 13292 BOLIG

Kompleks 14046 STAUR GÅRD

Stuebygningen fra SV Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

Foto av husmannsplassen før restaurering i 1993

Uthuset. Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

Uthus

Stue med dør til kammers

Fasade og gavl sett fra nordvest

BYGNING 13292 BOLIG

Kompleks 14046 STAUR GÅRD

Stue, vindu mot vest

Sydfasade

Kjøkken. Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

Gavl-fasade sett fra nordøst

Stue, mot kjøkken og kammers. Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

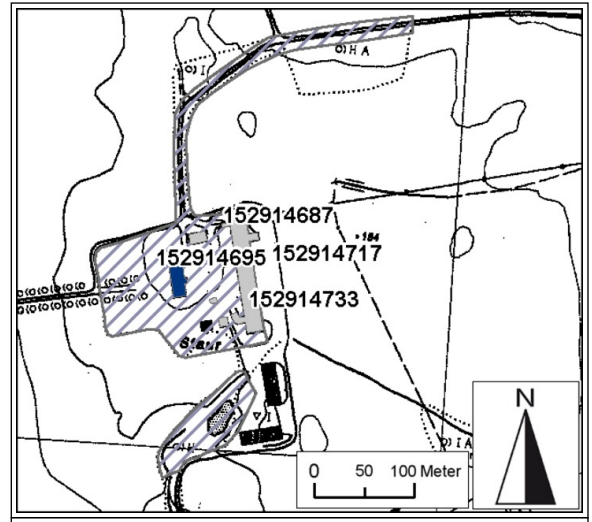
Husmannsplass; hovedhus og uthus. Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

BYGNING 13283 HOVEDBYGNING

Kompleks 14046 STAUR GÅRD

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	MØYSTAD GÅRD
GAB nr:	152914695
Gnr/bnr:	70/7
Oppført:	1950 - 1952
Byggherre:	
Arkitekt:	Ullring og Zernichow
Opprinnelig funksjon:	Bolig/bosetning
Nåværende funksjon:	Hotell/restaurant
Bygningsart:	Bolig
Regulering:	Uregulert: Kommuneplan for Stange kommune vedtatt 18.01.06, eiendommen ligger i LNF-område. Konesjonspliktig med bo- og driveplikt.
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Hovedbygningen brant under restaurering i 1950 og ble nyoppbygget med mål å gjenskape mye av inntrykket fra slutten av 1800-tallet. Dette ble gjort ved å ta i bruk vesentlige innslag av 1880 - årenes historisme. Arkitekten ved gjenoppbyggingen var Ullring og Zernichow. Intakte materialer fra den opprinnelige bygningen ble benyttet i nybygget. Blant annet er parketten i spisestuen og salen den originale. Bygget sto ferdig i 1952 med samme grunnflate som før, om en ser bort fra et mindre enetasjes tilbygg på nordre kortfasade. Dette sidebygget har eldre vinduer og inngangsdør, antakelig fra den opprinnelige bygningen som brant.

Bygningen som er 30m lang og 11,5m bred, er oppført i to etasjer uisolert bindingsverk med utvendig stående kantpanel og profilert, smal overlekt. I overgangen mellom raft og vegg er det et glatt felt/liggende bord (sarg). Taket, som har en liten vipp i raftet, er tekket med glasert taksten av hollandsk type. Det opprinnelige Mansardtaket med loftsetasje og små arker ble ved gjenoppbyggingen i 1952 erstattet av enkelt valmet saltak og uinnredet loft. Hovedinngangen er midtstilt på langfasaden mot tunet og forsterket med en nybarokk portal bevart fra den opprinnelige bygningen. Langfasaden mot vest hadde opprinnelig en midtstilt åpen toetasjes veranda. I dag er det øvre rekkverket fjernet og sideveggene i førsteetasjen er innklasset. Inngangen leder til en gjennomgående mottakelseshall med garderobe og trapp til andre etasje. Første etasje har tre store stuer mot havesiden som er utført i hver sin variant av 1950-tallets tolkning av en romantisk klassisisme. Stuene har bl.a. profilert himling og dekorfelt på veggene og er preget av høy arkitektonisk og håndverksmessig kvalitet. Videre finner vi i første etasje kjøkkenet og anretning, samt kontor. Huset har kjeller under nordre del. I andre etasje er det innredet 10 moderne gjesterom med 15 senger.

Sammendrag bygningshistorie

Den gamle Hovedbygningen var opprinnelig dobbelthusene fra 1770, senere kalt Bestyrerboligen. Ny Hovedbygning ble oppført på 1880 tallet. Den ble under K. Langaards tid påbygd og restaurert i 1919. Etter brann i 1950 ble bygningen gjenoppført slik vi ser den i dag.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare hovedbygningen som et vesentlig arkitektonisk og historiefortellende element i gårdsanlegget. Formålet er å bevare bygningen som et eksempel på 1950- årenes forståelse og holdning til gjenskaping og restaurering av tidligere tiders bygninger med et representativt innhold. Formålet er å ivareta både arkitektur, materialbruk og detaljering. Formålet er særlig å ta vare på opprinnelige og eldre deler, med vekt på de representative fellesarealene i første etasje.
Begrunnelse:	Hovedbygningen utgjør et vesentlig arkitektonisk og funksjonelt element i gårdsanlegget og har både arkitekturhistorisk og arkitektonisk verdi. Bygningen er lite endret siden 1952 og har høy autentisitet mht utforming, materialbruk og detaljer. Bygningen med interiør tilhører en tid som allerede betraktes som en viktig epoke i vår bygningshistorie.
Omfang:	Hovedbygningens eksteriør og interiøret i første etasje samt trapperom/hall i andre etasje. Interiøret i kjøkkenet og tilbygg mot nord (kontor) er ikke omfattet av vern.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

BYGNING 13283 HOVEDBYGNING

Kompleks 14046 STAUR GÅRD

Interiør

Interiørnr:

Interiørnavn: Trappehall 1.-
2. etg

Beskrivelse:

Interiørnr:

Interiørnavn: Stue 1 -
spisesal

Beskrivelse:

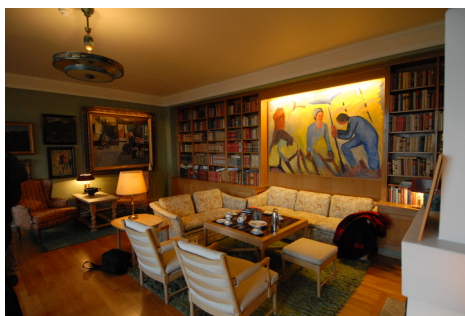

Interiørnr:

Interiørnavn: stue 2

Biblioteket

Beskrivelse:

Interiørnr:

Interiørnavn: Stue 3

Beskrivelse:

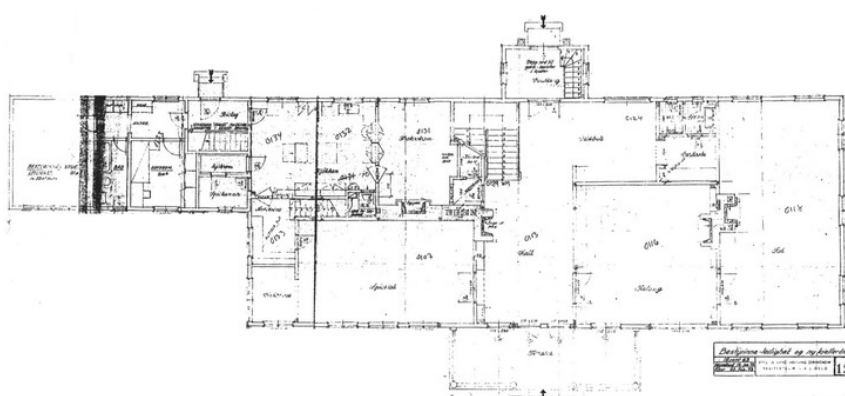
Interiørnr:

Interiørnavn: Interiør 1.etg.

Beskrivelse:

Hallen, utsikt mot hagen. Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

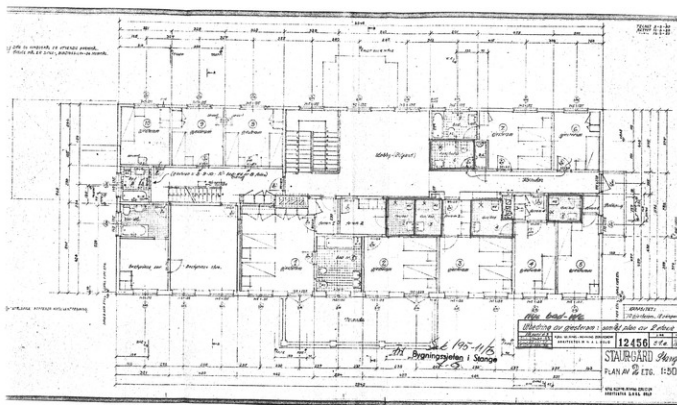
Plan 1 etg.

BYGNING 13283 HOVEDBYGNING

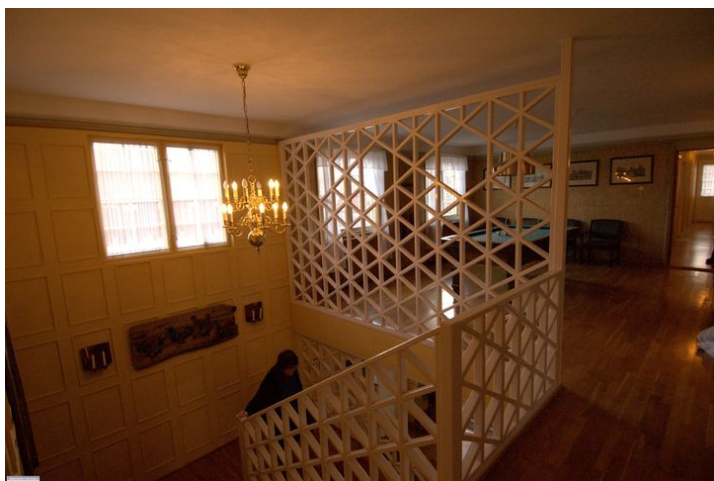
Kompleks 14046 STAUR GÅRD

Hall, trapperom 1. etg. Foto: C.Borhaven, Forsvarsbygg.

Plan 2. etg.

Trapperom, 2. etg. Foto: C.Borhaven, Forsvarsbygg.

Veranda, detalj. Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

Fasade mot sør. Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

BYGNING 13283 HOVEDBYGNING

Kompleks 14046 STAUR GÅRD

Foto: C.Borhaven, Forsvarsbygg.

Hovedinngang på østfasaden. Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

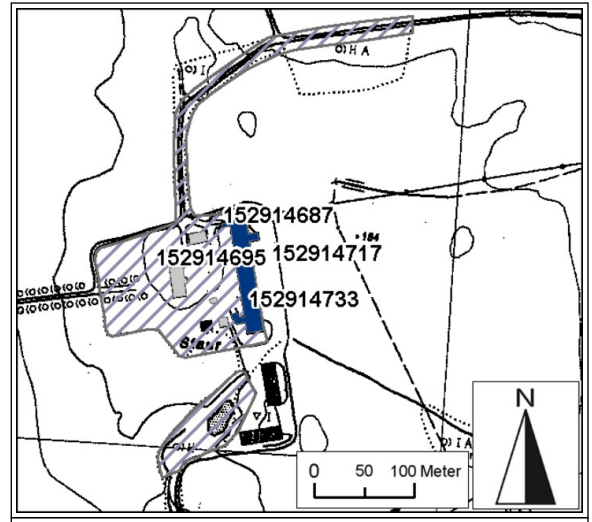
Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	MØYSTAD GÅRD
GAB nr:	152914717
Gnr/bnr:	70/7
Oppført:	1944
Byggherre:	
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Landbruk
Nåværende funksjon:	Landbruk
Bygningsart:	Driftsbygning
Regulering:	Uregulert: Kommuneplan for Stange kommune vedtatt 18.01.06, eiendommen ligger i LNF-område. Konesjonspliktig med bo- og driveplikt.
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Låven var opprinnelig oppført i 1870 og hadde fjøs og stall i underetasjen. Den brant i 1919, ble gjenoppbygd, men brant så på nytt i 1942 og atter gjenoppbygd i 1944. Den er deretter innvendig ombygget en rekke ganger i henhold til omlegging av driften. Den mest omfattende ble gjort i 2001. Låvens underetasje som er i betong, ble da ombygd i henhold til forskningskrav og tilrettelagt for å huse 400 avlsværrer. Selve høyloftet brukes til diverse lagring og noen publikumsarrangementer. Utenom gavlene som er erstattet med valmet tak fra nyoppbyggingen i 1944, så har bygningen bevart sin opprinnelige profil og størrelse fra tidlig 1900-tall. Ved gjenoppbyggingen i 1944 ble imidlertid overetasjen utvidet slik at det nå er en søylerekke langs underetasjen. Låven er også forlenget i den sørlige delen og med ny tilkjøringsrampe i 1976. Også i nordenden er det en innkjøringsrampe. Opprinnelig hadde låven ingen låvebruer, kun innheising av høy på midten. Låven er 115m lang og den gamle åpningen på midten for innheising av høy er beholdt. Takets bærekonstruksjon i tre gir et imponerende inntrykk. Den er utført som høyreiste gotiske buer. Bygningen har novkasser med kapitel og låvedørene i nord og syd har krone og omramming. Likeledes er åpningene for høylessing midt på langfasadene omrammet med en romersk bue og krone.

Sammendrag bygningshistorie

Låven var opprinnelig oppført i 1870 og hadde fjøs og stall i underetasjen. Den brant i 1919, ble gjenoppbygd, men brant så på nytt i 1942 og atter gjenoppbygd i 1944. Den er deretter ombygget en rekke ganger i henhold til omlegging av driften. Den mest omfattende ble gjort i 2001.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare låven som et vesentlig arkitektonisk og funksjonelt element i anlegget og bygningens særegne poissjon som dominerende element i kulturlandskapet. Formålet er å bevare låvens utforming, materialbruk og detaljer i eksteriøret og i interiøret i øvre etasje.
Begrunnelse:	Bygningen er ved sin størrelse, en vesentlig del av et kulturlandskap som spenner over flere bygder med storgårder. Disse har gjennom generasjoner satt sitt preg på landskapet og gitt det en identitet. Store deler av bygningsstrukturen har dessuten en helt spesiell utforming som det er få representanter igjen av. Låvens opprinnelige form og funksjon er fortsatt synlig selv etter mange bygningsmessige endringer. Låven utgjør et vesentlig funksjonelt element og er viktig for forståelsen av anleggets funksjon og betydning.
Omfang:	Eksteriør og interiør i øverste etasje med den innvendige delen av takkonstruksjonen.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Interiør

Interiørnr:
 Interiørnavn: Interiør
 Beskrivelse:

BYGNING 13286 LÅVE

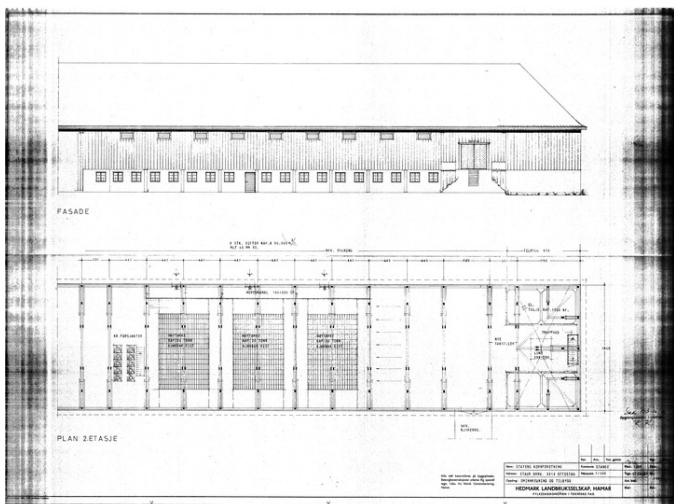
Kompleks 14046 STAUR GÅRD

Opprinnelig gjennomkjøring, sentralt på vestfasaden. Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

Innkjøring fra vest, søndre del. Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

Plan 2. etg og fasade Ø, nordre del.

Fasade øst. Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

Låven fra sør-øst. Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.

BYGNING 13286 LÅVE

Kompleks 14046 STAUR GÅRD

Foto: C.Borhaven, Forsvarsbygg.

Låven, fasade vest. Foto: M. Oftedal, Forsvarsbygg.